

# Novine u jurisprudenciji Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine

*Pripremio: Edin Čengić, Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine*

## Uvod

Za ovaj broj časopisa izabrano je osam odluka Vrhovnog suda Federacije BiH. Radi se o odlukama iz druge polovine 2021. godine, u kojima su izraženi pravni stavovi o aktuelnim pitanjima iz krivične, građanske i upravne oblasti. Izdvojene su sljedeće odluke: 01 o K 013572 20 Kž, 07 o K 016663 19 K, 03 o K 019313 20 Kž 5, 03 o K 016546 20 Kž 5, 09 o K 036260 21 Kž 9, 68 2 P 010236 20 Rev, 65 o P 180211 21 Rev i 09 o U 028913 19 Uvp.

**Predmet broj: 01 o K 013572 20 Kž od 30.09.2021. godine – Sadržina izreke presude kojom se odlučuje o produženom krivičnom djelu**

## Činjenice i žalbeni navodi

Presudom Kantonalnog suda u Bihaću broj 01 o K 013572 19 K od 18.11.2019. godine optuženi A.P. je oglašen krivim za krivično djelo Pronevjera u službi iz člana 384 stav 2, u vezi sa stavom 1 te sa članom 55 Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine (KZ FBiH), u sticaju sa krivičnim djelom Krivotvorenje službene isprave iz člana 389 stav 1, u vezi člana 54 KZ-a FBiH, pa je osuđen na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine i 4 (četiri) mjeseca.

Pobijajući prvostepenu presudu kantonalni tužitelj je u žalbi naveo da sud u prvostepenoj presudi nije u potpunosti riješio tačku 2. izmijenjene optužnice, s obzirom da je činjenični opis izmijenjene optužnice sadržavao 22 radnje izvršenja predmetnog krivičnog djela koje čine konstrukciju produženog krivičnog djela, dok je sud u presudi riješio samo jednu radnju, onu počinjenu 01.04.2017. godine, a o ostaloj 21 radnji izvršenja navedenog krivičnog djela nije odlučio izrekom presude i na taj način nije u potpunosti riješio optužbu.

## Odluka

Provjeravajući osnovanost iznesenih žalbenih navoda kantonalnog tužitelja ovaj Sud je utvrdio da je u konkretnom slučaju optuženom A.P. izmijenjenom optužnicom stavljeno na teret da je učinio više istih krivičnih djela koja s obzirom na način učinjenja, njihovu vremensku povezanost i druge stvarne okolnosti koje ih povezuju čine jedinstvenu cjelinu. Prvostepeni sud je našao da je optuženi učinio samo jednu krivičnopravnu radnju kojom su ostvareni svi bitni elementi bića krivičnog djela Krivotvorenje službene isprave iz člana 389 stav 1 KZ-a FBiH za koje krivično djelo je optuženog i oglasio krivim, dok o drugim krivičnopravnim radnjama opisanim u tački 2. optužnice (za koje prvostepeni sud nalazi da nema dokaza da ih je učinio optuženi, iako se radi o radnjama koje, same po sebi, sadrže obilježje krivičnog djela), prvostepeni sud nije uopće odlučio izrekom presude, jer je našao da nisu dokazane.

Po mišljenju Vrhovnog suda Federacije BiH osnovano se ukazuje žalbom kantonalnog tužitelja da pobijanom presudom nije potpuno riješen predmet optužbe u odnosu na izmijenjenu optužnicu i da je učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312 stav 1 tačka h) ZKP-a

FBiH. Naime, imajući u vidu da je optuženom stavljeno na teret, tačkom 2. optužnice, da je počinio produženo krivično djelo Krivotvorenje službene isprave iz člana 389 stav 1, u vezi sa članom 55 KZ-a FBiH, a da prvostepeni sud nalazi utvrđenim da je optuženi učinio samo jednu krivičnoppravnu radnju (od ukupno 22 radnje za koje je optužen) za koju ga je oglasio krivim, onda nije dovoljno, kako navodi prvostepeni sud u obrazloženju svoje presude, zbog nedostatka dokaza iz činjeničnog opisa iz izmijenjene optužnice samo izostaviti sve ostale radnje izvršenja, obzirom da se u smislu člana 295 stav 1 ZKP-a FBiH presuda odnosi na djelo, odnosno djela koja su predmet optužbe sadržane u potvrđenoj, odnosno na glavnom pretresu izmijenjenoj optužnici, što je u konkretnom predmetu izostalo.

### **Predmet broj 07 o K 016663 19 K od 16.06.2021. godine – Prepoznavanje optuženog nije provedeno u skladu s odredbom člana 99 stav 3 i 4 ZKP-a FBiH**

#### **Činjenice i žalbeni navodi**

Presudom Kantonalnog suda u Mostaru broj 07 o K 016663 19 K od 19.02.2020. godine optuženi S.Dž. oglašen je krivim da je učinio krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142 stav 1 preuzetog Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (KZ SFRJ) i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 6 (šest) godina.

Protiv te presude žalbu je izjavio branilac optuženog, advokat Č.K., zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i odluke o kazni. Branilac optuženog je, između ostalog, prigovarao da je Zapisnik o prepoznavanju optuženog putem fotografija Državne agencije za istrage i zaštitu broj: I-16-15/3-04-1-111-06-Z-2/17 od 03.02.2017. godine (prepoznavanje optuženog od strane svjedoka J.S.) nezakonit dokaz, jer prepoznavanje nije provedeno u skladu s odredbom člana 99 stavke 3 i 4 ZKP-a FBiH, odnosno, da je time učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312 stav 1 tačka i) ZKP-a FBiH.

#### **Odluka**

Ispitujući prethodno istaknute žalbene navode Vrhovni sud Federacije BiH je našao da je prepoznavanje optuženog od strane svjedoka J.S. nezakonit dokaz, iz razloga što prepoznavanje nije provedeno u skladu s odredbom člana 99 stavke 3 i 4 ZKP-a FBiH, odnosno, da je time učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312 stav 1 tačka i) ZKP-a FBiH. Naime, odredbom člana 99 stav 3 ZKP-a FBiH je, između ostalog, propisano da, ako je potrebno utvrditi poznaje li svjedok osobu, od njega će se prvo tražiti da je opiše ili navede značajke koje je karakterišu, pa će mu se poslije toga radi prepoznavanja pokazati ta osoba zajedno s njemu drugim nepoznatim osobama, dok je u stavu 4 iste zakonske odredbe propisano da, ukoliko prepoznavanje nije moguće na prethodno opisani način (u skladu sa stavom 3), onda će se prepoznavanje izvršiti na osnovu prepoznavanja fotografija te osobe postavljenih između fotografija svjedoku nepoznatih osoba.

Dakle, iz navedenih zakonskih odredbi jasno je da zakonodavac prioritet daje neposrednom prepoznavanju koje je u stavu 3 utvrđeno kao pravilo, dok se prepoznavanje na osnovu fotografija može primijeniti samo izuzetno, i to isključivo onda kada neposredno prepoznavanje nije moguće. I pored ovakvog izričitog zakonskog određenja, radnja dokazivanja o kojoj je sačinjen naprijed pomenuti zapisnik o prepoznavanju optuženog S.Dž. od strane svjedoka J.S. nije provedena na takav način, nego je izvršeno prepoznavanje optuženog na osnovu fotografija u smislu odredbe iz stava 4 člana 99 ZKP-a FBiH, bez ikakve konstatacije zbog čega nije bilo moguće neposredno prepoznavanje na osnovu člana 99 stav 3 istog Zakona. Obzirom da ni u pobijanoj presudi, a niti u samom zapisniku o prepoznavanju, nema nikakvih naznaka da se prepoznavanje u konkretnom slučaju nije moglo

izvršiti u smislu odredbe člana 99 stav 3 ZKP-a FBiH, odnosno, zbog čega je bilo neophodno da se ova radnja dokazivanja provede na osnovu fotografija u smislu stava 4 istog Zakona, onda slijedi da za prepoznavanje koje je provedeno na osnovu odredbe člana 99 stav 4 ZKP-a FBiH nisu bili ispunjeni zakonom propisani uvjeti.

Imajući to vidu, ovaj Sud je našao da se, dakle, radi o suštinskom kršenju relevantnih odredbi procesnog zakona, koje za posljedicu ima nezakonitost dokaza pribavljenog tim kršenjem, zbog čega se u smislu člana 11 stav 2 ZKP-a FBiH na takvim dokazima ne može zasnivati sudska odluka.

**Predmet broj 03 O K 019313 20 Kž 5 od 24.06.2021. godine – Nezakoniti dokazi po sili zakona – presuda se ne može zasnivati na iskazima svjedoka koji su, između ostalog, svjedočili na okolnosti koje se tiču ranijeg spolnog iskustva i ponašanja oštećene**

### Činjenice i žalbeni navodi

Presudom Kantonalnog suda u Tuzli broj 03 O K 019313 19 K od 04.03.2020. godine optuženi Dž.K. je na osnovu člana 299 tačka c) Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine (ZKP FBiH) oslobođen optužbe da je počinio krivično djelo Silovanje iz člana 203 stav 3 u vezi sa stavom 1 Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine (KZ FBiH).

Protiv ove presude Vrhovnom sudu Federacije BiH žalbu je izjavio kantonalni tužitelj iz Tuzle, te tom prilikom posebno ukazao na činjenicu da su iskazi svjedoka odbrane K.O., H.S. i Č.E., koji su ispitivani u postupku pred prvostepenim sudom, nezakoniti dokazi, budući da su ovi svjedoci svjedočili između ostalog i na okolnosti koje se tiču ranijeg spolnog iskustva i ponašanja oštećene S.F. Zbog navedenog je, po mišljenju kantonalnog tužitelja, postupljeno protivno odredbi člana 279 ZKP-a FBiH i učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312 stav 1 tačka i) ZKP-a FBiH.

### Odluka

Ispitujući pobijanu presudu u granicama žalbenih navoda tužitelja i po službenoj dužnosti u smislu člana 321 ZKP-a FBiH, ovaj Sud je zaključio da su isti osnovani. Prije svega, potrebno je napomenuti da je odredbom člana 279 stav 1 ZKP-a FBiH propisano da oštećenog krivičnim djelom nije dopušteno ispitivati o njegovom spolnom životu prije počinjenog krivičnog djela koje je predmet postupka. Nijedan dokaz koji se iznosi da bi pokazao ranije spolno iskustvo, ponašanje ili spolnu orijentaciju oštećenog neće se prihvatiti. S tim u vezi ovaj Sud je našao da iz spisa predmeta slijedi da su svjedoci odbrane na koje se u žalbi ukazuje, između ostalog, svjedočili i o ranijem spolnom iskustvu i ponašanju oštećene. Tačnije, iz obrazloženja pobijane presude (strana 15) slijedi da je prvostepeni sud poklonio vjeru iskazima ovih svjedoka, budući da su svi svjedoci saglasno izjavili „da znaju da S.F. pruža seksualne usluge za novac, a također je seksualne odnose imao sa njom i optuženi, za koje joj je plaćao“, pa je prvostepeni sud našao da je iskaz oštećene neistinit i neuvjerljiv. Dakle, budući da je odredbom člana 279 stav 1 ZKP-a FBiH izričito propisano da se neće prihvatiti nijedan dokaz koji se iznosi da bi pokazao ranije spolno iskustvo, ponašanje ili spolnu orijentaciju oštećenog, slijedi da ista ima za cilj da se bez ikakvih predrasuda osigura pravna zaštita svakom ko je oštećen izvršenjem krivičnog djela, bez obzira na njegovo spolno iskustvo, ponašanje ili orijentaciju.

Kako je prvostepeni sud dozvolio da se svjedoci ispituju na naprijed navedene okolnosti, a potom i temeljio presudu na takvim dokazima (prihvatio iskaze naprijed navedenih svjedoka koji se odnose na ranije spolno iskustvo i ponašanje oštećene S.F.), iako je to naprijed navedenom odredbom izričito zabranjeno, slijedi da je prihvatanjem od strane prvostepenog suda iskaza navedenih svjedoka na

pomenute okolnosti očigledno postupljeno protivno odredbi člana 279 stav 1 ZKP-a FBiH pa je time povrijeđena ova odredba ZKP-a FBiH, odnosno postupljeno je suprotno svrsi i smislu koji ova odredba ima. Dakle, kako je odredbom člana 279 stav 1 ZKP-a FBiH izričito propisano da se takvi dokazi neće prihvatiti, te kako se prvostepena presuda zasniiva na takvim dokazima, učinjena je bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312 stav 1 tačka i) ZKP-a FBiH.

### **Predmet broj 03 O K 016546 20 Kž 5 od 15.07.2021. godine – Potreba navođenja kršenja blanketnih propisa kod krivičnog djela Zloupotreba položaja ili ovlaštenja**

#### **Činjenice i žalbeni navodi**

Presudom Kantonalnog suda u Tuzli broj 03 O K 01654 18 K od 19.12.2019. godine optuženi Š.A., H.E. i A. N. su oglašeni krivim zbog krivičnog djela Zloupotreba položaja ili ovlaštenja iz člana 383 stav 3 u vezi sa stavom 1 Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine (KZ FBiH), te su im izrečene kazne zatvora.

Protiv navedenog rješenja žalbe su izjavili branioci svih optuženih. U žalbi branioca optuženog A.N. se ukazuje da je krivično djelo za koje je njegov branjenik oglašen krivim (Zloupotreba položaja ili ovlaštenja iz člana 383 stav 3 u vezi sa stavom 1 KZ-a FBiH) blanketno krivično djelo, pa kako u izreci pobijane presude kojom je njegov branjenik oglašen krivim (tačka 2a) nije naveden blankentni propis suprotno kojem je njegov branjenik postupao, to smatra da je izreka iste nerazumljiva, te da je učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312 stav 1 tačka k) ZKP-a FBiH.

#### **Odluka**

Ispitujući istaknute navode branioca navedenog optuženog, vijeće Vrhovnog suda Federacije BiH iste je našlo neosnovanim. Naime, iz izreke pobijane presude (tačka 2a) slijedi da je optuženi A.N. oglašen krivim da je učinio predmetno krivično djelo iskorištavanjem svojih ovlaštenja koja je imao kao odgovorna osoba u preduzeću „J. K.“. Navedeno krivično djelo (kada se kao radnja izvršenja pojavljuje iskorištavanje službenog položaja ili ovlaštenja) postoji kada službeno lice preduzima radnje koje su formalno u granicama njegovog ovlaštenja, ali su one protivpravne u materijalnom smislu, jer su suprotne interesima i zadacima službe. Dakle, potrebno je da u svom postupanju učinilac (optuženi) interese i ciljeve službe zanemaruje i zamjenjuje ih svojim interesima ili interesima nekog drugog lica, odnosno potrebno je da činjenični opis sadrži činjenice i okolnosti iz kojih proizilazi da radnje optuženog nisu bile u interesu firme. Prema tome, zaključak je ovoga Suda da nije potrebna naznaka da je optuženi (kada se radi o iskorištavanju službenog položaja) postupio protivno određenoj blanketnoj normi, jer su njegova postupanja formalno u okviru njegovih ovlaštenja, pa iz navedenih razloga izreka pobijane presude nije nerazumljiva kako to u žalbi tvrdi branilac, te stoga nije učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312 stav 1 tačka k) ZKP-a FBiH.

### **Predmet broj: 09 O K 036260 21 Kž 9 od 04.11.2021. godine – Postojanje osnovane sumnje ne može se utvrđivati u odnosu na kazneno djelo iz ukinute presude**

#### **Činjenice i žalbeni navodi**

Rješenjem Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 09 O K 036260 21 Kž 8 od 23.09.2021. godine, prema optuženim M.N., B.Y. i P.A., protiv kojih se, po potvrđenoj optužnici Kantonalnog tužiteljstva u Sarajevu broj: T09 O KT 0155495 20 od 01.09.2020. godine, kazneni postupak vodi zbog kaznenog djela Razbojništvo iz članka 289 stavka 2 u vezi sa stavkom 1 i člankom 31 Kaznenog zakona Federacije Bosne i Hercegovine (KZ FBiH) produžen je pritvor za dva (2) mjeseca.

Protiv navedenog rješenja žalbe su izjavili branioci svih optuženih. Braniteljica optuženog P.A. je u žalbi istakla da je u konkretnom slučaju, budući da je u pitanju procesna situacija gdje je o pritvoru odlučivano nakon što je ukinuta prvostupanjska presuda (koju tužiteljstvo i obrana nisu osporavali zbog izmijenjene pravne ocjene djela) i predmet vraćen na ponovno suđenje prvostupanjskom sudu, osnovanu sumnju trebalo utvrđivati u odnosu na kazneno djelo iz ukinute presude (Teška tjelesna ozljeda iz članka 172 stavka 3 KZ-a FBiH) a ne na ono kazneno djelo iz na glavnom pretresu izmijenjene optužnice (Razbojništvo iz članka 289 stavka 2 u vezi sa stavkom 1 i člankom 31 KZ-a FBiH), kako je to u pobijanom rješenju učinjeno.

## Odluka

Ispitujući istaknute žalbene navode braniteljice optuženog P.A., postupajuće vijeće ovog Suda zaključilo je da isti nisu osnovani. Naime, u predmetnom slučaju se radi o tome da je presuda na koju u žalbi ukazuje optuženikova braniteljica ukinuta (što nije sporno), pa se onda u takvim okolnostima, kod ispitivanja jesu li razlozi za pritvor i dalje aktualni, postojanje osnovane sumnje (kada sud postupa u smislu članka 330 stavka 5 ZKP-a FBiH) ne može utvrđivati u odnosu na kazneno djelo iz pravno nepostojeće presude, nego se taj odnos uspostavlja isključivo prema kaznenom djelu iz potvrđene ili na glavnom pretresu izmijenjene optužnice.

## **Predmet broj 68 2 P 010236 20 Rev – Neosnovano bogaćenje kroz nezakonito primljene penzije**

### Činjenice

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Livnu naloženo je tuženom Ž.P. da tužitelju Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje – Kantonalna administrativna služba za Kanton Livno, na ime nezakonito primljenih penzija za period od mjeseca jula 2010. godine do 30.09.2014. godine, isplati iznos od 47.601,06 KM, u mjesečnim iznosima kako je to detaljno navedeno u izreci prvostepene presude, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dospijeca svakog pojedinačnog mjesečnog obroka. Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Livnu žalbe tužitelja i tuženog su odbijene i prvostepena presuda potvrđena.

Prvostepeni sud je u postupku koji je prethodio odluci utvrdio da je tuženom rješenjem tužitelja od 20.11.2007. godine, u skladu s pozitivnim zakonskim odredbama, priznato pravo na starosnu penziju počev od 30.03.2007. godine. Navedeno rješenje je u postupku određivanja novog iznosa penzije, shodno članu 3 Zakona o prijevremenom povoljnijem penzionisanju branilaca odbrambeno-oslobodilačkog rata, zamijenjeno privremenim rješenjem od 02.07.2013. godine, kojim je tuženom određen novi iznos prijevremene povoljnije starosne penzije.

Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje – Područna služba u Splitu, s međunarodnim obrascem HR/BiH 205 od 13.10.2014. godine, dostavio je tužitelju dokaz da je tuženi kod tog nosioca osiguranja prijavljen od 14.09.2007. godine i dalje, bez prekida. Na osnovu navedenog dokaza, odnosno utvrđenja da je tuženi u R. Hrvatskoj zasnovao radni odnos dana 14.09.2007. godine, tužitelj je dana 21.10.2014. godine donio rješenje kojim je odlučio da tuženom prestaje pravo na isplatu starosne penzije počev od 13.09.2007. godine.

U iznesenoj činjeničnoj i pravnoj situaciji prvostepeni sud je primjenom odredbe člana 210 ZOO-a u vezi sa članom 114 stav 1 Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju FBiH naložio tuženom da tužitelju, za period od jula 2010. do 30.09.2014. godine, vrati neosnovano primljene penzije u iznosu od 47.601,06 KM, pri čemu je visina stečenog bez osnova utvrđena na osnovu uvjerenja o isplaćenim penzijama od 10.07.2015. godine i obavijesti o preplati penzije od 05.11.2014. godine.

Protiv drugostepene presude, u dosuđujućem dijelu, reviziju je blagovremeno izjavio tuženi i to zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija usvoji i pobijana presuda preinači odbijanjem tužbenog zahtjeva u cijelosti, ili da se pobijana presuda ukine i predmet vrati drugostepenom sudu na ponovno suđenje.

## Odluka

Odredbom člana 114 stav 1 Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju propisano je da korisniku penzije koji je penziju ostvario prije navršenja 40 godina penzijskog staža, odnosno 65 godina života, i korisniku invalidske penzije koji zasnuje radni odnos ili započne da obavlja djelatnost iz člana 11 tačke 1 i 2 ovog Zakona, penzija se ne isplaćuje za to vrijeme, a najduže do navršenja 40 godina penzijskog staža, odnosno 65 godina života. Prema odredbi člana 8 Zakona o prijevremenom povoljnijem penzionisanju branilaca odbrambeno-oslobodilačkog rata, korisniku penzije ostvarene prema ovom Zakonu, koji zasnuje radni odnos ili započne obavljati samostalnu djelatnost, penzija se ne isplaćuje za to vrijeme.

Polazeći od utvrđenog činjeničnog stanja, revizijski sud je ocijenio da su pravilno nižestepeni sudovi primijenili materijalno pravo (članovi 210 i 214 ZOO-a) kada su zaključili da na strani tuženog postoji neosnovano bogaćenje na račun imovine tužitelja, jer je tuženi u spornom vremenskom periodu, suprotno naprijed citiranim zakonskim odredbama, istovremeno primao penziju i bio u osiguranju, odnosno bio zaposlen.

S druge strane, suprotno prigovoru revidenta, odredbe člana 114 stav 1 Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju i člana 8 Zakona o prijevremenom povoljnijem penzionisanju branilaca odbrambeno-oslobodilačkog rata nemaju za posljedicu gubitak prava na penziju, već samo prestanak isplate penzija za određeno vrijeme utvrđeno zakonom. Pravne posljedice navedenih zakonskih odredaba tužitelj je na zakonit način utvrdio svojim rješenjem od 21.10.2014. godine.

## **Predmet broj 65 O P 180211 21 Rev – Pravna priroda zahtjeva bivšeg supružnika kao suvlasnika bračne stečevine**

### Činjenice

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Sarajevu broj 65 O P 180211 06 P od 16.10.2015. godine tuženom je naloženo da tužiteljici isplati iznos od 21.802,00 KM na ime otuđenog suvlasničkog dijela od ½ poslovnog prostora, kao predmeta bračne stečevine, sa zakonskom zateznom kamatom, dok je istom presudom odbijen kao neosnovan protivtužbeni zahtjev da se tužiteljica obaveže da isplati tuženom iznos od 18.400,00 KM na ime zakupnine i korištenja istog poslovnog prostora za period od 01.04.1992. - 26.04.2004. godine, iznos od 8.000,00 KM na ime otuđenja suvlasničkog dijela od ½ nekretnine upisane u K.O. B., kao predmeta bračne stečevine, te iznosa od 10.000,00 KM na ime korištenja i otuđenja suvlasničkog dijela od ½ ofset mašine tipa Rotoprint R-40 formata A-4, kao predmeta bračne stečevine. Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Sarajevu broj 65 O P 180211 16 Gž od 25.05.2016. godine žalba tuženog je odbijena i prvostepena presuda potvrđena.

U postupku pred nižestepenim sudovima je utvrđeno da je brak tužiteljice i tuženog, kao supružnika, razveden 01.07.1994. godine, da je u pravosnažno okončanoj parnici iz 2003. godine utvrđeno da bračnu stečevinu stranaka predstavljaju nekretnine – poslovni prostor u Sarajevu površine 27,48 m<sup>2</sup>, zemljište površine 1.110 m<sup>2</sup> K.O.B. i ofset mašina tipa Rotoprint R-40, formata A-4, s utvrđenim suvlasničkim dijelovima stranaka na ovoj imovini od po ½, te da je tužiteljica, nakon razvoda braka i faktičkog prekida bračne zajednice s tuženim, koristila predmetni poslovni prostor te jedno

vrijeme izdavala u zakup do tačno neutvrđenog dana 2003. godine, kada je poslovni prostor predala tuženom, koji je isti nastavio koristiti i izdavati u zakup, da bi ga 26.04.2004. godine prodao trećem licu, s tim da je u Ugovoru o kupoprodaji naveden iznos kupoprodajne cijene od 27.500,00 KM, a da je stvarna cijena za koju je prodao poslovni prostor po izjavi tuženog 40.000,00 KM, dok je po procjeni nadležnog poreznog organa 43.604,00 KM, što predstavlja osnovicu za razrez poreza na promet nepokretnosti utvrđen od općinske komisije. Nadalje je utvrđeno da je tužiteljica parcelu, kao bračnu stečevinu, prodala 1999. godine, a predmetnu mašinu nakon rata, za što je tuženi saznao 2003. godine.

S obzirom da parnične stranke smatraju da je svako od njih prodajom spornih nekretnina i pokretnih stvari raspolagao i suvlasničkim dijelom onog drugog, sporno je da li tužiteljici i tuženom pripadaju iznosi koji odgovaraju polovini tržišne vrijednosti nekretnina i pokretne stvari, prodajom kojih je omogućeno trećim licima da steknu pravo vlasništva i sporni njihov udio, te da li je nastupila zastara potraživanja utuženih iznosa koje je postavio tuženi.

Nižestepeni sudovi su usvojili tužbeni zahtjev tužiteljice kao obligacionopravni zahtjev za isplatu tržišne vrijednosti  $\frac{1}{2}$  predmetnog poslovnog prostora i kao zahtjev za naknadu štete iz člana 154 stav 1 Zakona o obligacionim odnosima, obrazlažući da je tuženi tužiteljicu „ošteti u vrijednosti njenog suvlasničkog dijela“, te kao zahtjev za neosnovano bogaćenje iz člana 210 ZOO-a, uz obrazloženje da je njena imovina neosnovano umanjena za vrijednost njenog suvlasničkog dijela. Po istom osnovu odbijen je protivtužbeni zahtjev, polazeći od stava da je protivtužba u ovom predmetu podnesena 2014. godine, dakle nakon proteka subjektivnog roka od tri godine od saznanja za štetu, odnosno protekom pet godina od nastanka štete – član 376 stavke 1 i 2 ZOO-a.

Protiv drugostepene presude reviziju je blagovremeno izjavio tuženi iz svih zakonom propisanih razloga, s prijedlogom da se revizija usvoji i drugostepena presuda preinači na način da se tužbeni zahtjev odbije u cijelosti, a usvoji protivtužbeni zahtjev ili da se drugostepena presuda ukine te predmet vrati na ponovno suđenje.

## Odluka

Vrhovni sud Federacije BiH je u svojoj odluci izrazio stav prema kojem pravo suvlasnika na diobu stvari prestaje valjanim otuđenjem te stvari (prestankom suvlasništva) pa zahtjev bivšeg supružnika, kao suvlasnika bračne stečevine, predstavlja obligacionopravni zahtjev za isplatu vrijednosti suvlasničkog dijela otuđene stvari, koji može imati pravnu prirodu zahtjeva za naknadu štete, sticanja bez osnova, kao i zahtjeva za isplatu kupoprodajne cijene. Pritom je moguće kumulirano tražiti naknadu štete zbog umanjjenja imovine prema odredbi člana 155 ZOO-a i nadoknadu vrijednosti ostvarene koristi zbog sticanja bez osnova iz člana 210 ZOO-a.

Po ocjeni revizijskog suda, nižestepeni sudovi su pravilno sudili o predmetu spora na osnovu izloženih činjeničnih utvrđenja, uz ocjenu da potraživanje tužiteljice, kako ga je postavila, predstavlja potraživanje naknade štete i pravilno su tužbeni zahtjev usvojili, a odbili protivtužbeni zahtjev zbog zastarjelosti potraživanja. Pravilno je pri tome zahtjev tužiteljice ocijenjen kao obligacionopravni zahtjev na isplatu. Tužiteljica je, nalazeći da je štetnom radnjom tuženog izgubila pravo na stvarnopravni zahtjev u odnosu na bračnu stečevinu, postavila obligacionopravni zahtjev na isplatu, ukazujući na protivpravno postupanje tuženog i na njegovu odgovornost za štetne posljedice takvog postupanja. Tužiteljici pripada novčani iznos koji odgovara polovini tržišne vrijednosti te nekretnine, a nije relevantno za koji iznos je tuženi prodao poslovni prostor jer tužiteljica svoj zahtjev ne zasniva na isplati  $\frac{1}{2}$  kupoprodajne cijene.

I zahtjev tuženog je valjalo cijeniti kao zahtjev za naknadu štete jer je i on tokom postupka tvrdio da je tužiteljica protivpravno otuđila njegov suvlasnički dio od 1/2 u zemljišnoj parceli i mašini i na taj način umanjila njegovu imovinu. S obzirom da je tuženi najkasnije 2003. godine znao za predmetnu štetu, njen obim i za lice koje bi za tu štetu moglo odgovarati – tužiteljicu – i da je tada već bio u mogućnosti i imao pravo zahtijevati naknadu štete, što je učinio tek 30.01.2014. godine, dakle, izvan zastarnog roka iz odredaba člana 376 ZOO-a, to je prigovor zastare njegovog potraživanja osnovan.

### **Predmet broj: 09 o U 028913 19 Uvp od 02.09.2021. godine – Obavezni elementi izreke presude u upravnom sporu**

#### **Činjenice i navodi iz zahtjeva za vanredno preispitivanje sudske odluke**

Protiv presude Kantonalnog suda u Sarajevu broj: 09 o U 028913 17 U od 03.04.2019. godine (u upravnoj stvari vraćanja u posjed stana) blagovremeno je zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke podnijelo zainteresovano lice L.D., koje navedenu presudu prvostepenog suda, između ostalog, pobija iz razloga povrede pravila Zakona o upravnom postupku, pri tome navodeći da prilikom donošenja pobijane presude u izreci nisu navedeni broj i datum osporenog rješenja koje je poništeno, što je čini nezakonitom i zbog čega se ne može ispitati.

#### **Odluka**

Ispitujući iznesene navode zahtjeva za vanredno preispitivanje sudske odluke ovaj Sud je našao da pobijana presuda nije nezakonita i nepodobna za ispitivanje iz razloga što u izreci iste nisu navedeni broj i datum osporenog rješenja koje je poništeno. Naime, odredbom člana 55 Zakona o upravnim sporovima propisano je da će se, ukoliko ovaj Zakon ne sadrži odredbe o postupku u upravnim sporovima, shodno primjenjivati odgovarajuće odredbe zakona kojim je uređen parnični postupak. Dakle, primjena Zakona o parničnom postupku predviđena je samo za situacije koje nisu regulirane Zakonom o upravnim sporovima. Nadalje, odredbom člana 39 istog Zakona propisano je šta presuda, odnosno rješenje doneseno u upravnom sporu mora sadržavati, pri čemu decidno označenje broja, datuma i donosioca osporenog akta, iako doprinosi potpunosti i jasnoći odluke, nije obavezni element na način kako je to regulirano odredbama Zakona o parničnom postupku. Ovo iz razloga jer su naziv, broj i datum osporenog akta već navedeni u uvodu presude, što je čini i određenom i jasnom, odnosno razumljivom, i to kako sa aspekta same izreke, tako i sa aspekta utvrđenja *res iudicata*, pri čemu se prilikom donošenja presude u upravnom sporu ne zahtijeva određenost u mjeri u kojoj se zahtijeva prilikom donošenja presude u parničnom postupku, a što u tom postupku nameću razlozi izvršivosti presude u kasnijem izvršnom postupku.

Zbog izloženog je Vrhovni sud Federacije BiH zaključio da nisu osnovani navodi zahtjeva istaknuti u tom pravcu, jer je pobijana presuda Kantonalnog suda u Sarajevu u cijelosti razumljiva i podobna za ocjenu, iako u izreci iste nisu navedeni broj i datum osporenog akta.